

Bizonyításfelvétel - Litvánia

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 A bizonyítási teher
  - 1.1 Melyek a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok?
  - 1.2 Vannak-e olyan szabályok, amelyek bizonyos tények tekintetében mentesítenek a bizonyítási teher alól? Milyen esetekben? Lehetséges-e egy konkrét jogi vélelmet bizonyítással megdönteni?
  - 1.3 Milyen mértékben kell a bíróságnak meggyőződnie valamely tényről ahhoz, hogy ítéletét e tény fennállására alapozza?
- 2 A bizonyításfelvétel
  - 2.1 A bizonyításfelvétel minden esetben valamelyik fél kérelmére történik, vagy bizonyos esetekben a bíró maga is kezdeményezheti azt?
  - 2.2 Ha a bíróság helyt ad a fél bizonyításfelvételre vonatkozó kérelmének, mik a következő lépések?
  - 2.3 Mely esetben utasíthatja el a bíróság a fél bizonyításfelvételre irányuló kérelmét?
  - 2.4 Milyen bizonyítási eszközök léteznek?
  - 2.5 Milyen módon vehető fel a tanúk vallomása, és különbözik-e ez a szakértő tanúk meghallgatásától? Melyek az írásbeli bizonyítékok és a szakértői jelentések/vélemények benyújtásának szabályai?
  - 2.6 Van-e olyan bizonyítási mód, amely erősebb a többinél?
  - 2.7 Van-e kötelezően előírt bizonyítási mód egyes tények bizonyítására?
  - 2.8 Kötelezi-e a jog a tanúkat a vallomástételre?
  - 2.9 Milyen esetben tagadhatják meg a vallomástételt?
  - 2.10 Alkalmazható-e szankció a tanúskodást megtagadó személlyel szemben, illetőleg a személy kényszeríthető-e a vallomástételre?
  - 2.11 Van-e olyan személy, akitől nem szerezhető be tanúvallomás?
  - 2.12 Mi a bíró és a felek szerepe a tanú kihallgatásában? Milyen feltételekkel tehető tanúvallomás videokonferencia útján vagy egyéb technikai eszközök segítségével?
- 3 A bizonyítékok értékelése
  - 3.1 Ha az egyik fél nem jogszerűen szerezte be a bizonyítékokat, vonatkozik-e valamilyen korlátozás a bíróságra az ítélethozatallal kapcsolatban?
  - 3.2 Ha félként veszek részt az ügyben, bizonyítéknak számít-e a nyilatkozatom?

1 A bizonyítási teher

A feleknek bizonyítaniuk kell a követeléseiket és ellenköveteléseiket alátámasztó tényeket, kivéve, ha azok bizonyítása nem szükséges (lásd az 1.2. pontot).

1.1 Melyek a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok?

A Litván Köztársaság polgári perrendtartása (*Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas*) szerint az ügyben a feleknek kell viselniük a bizonyítási terhet. Nekik kell bizonyítaniuk a követeléseiket és ellenköveteléseiket alátámasztó tényeket, kivéve, ha azok bizonyítása a polgári perrendtartás szerint nem szükséges.

A bíróságoknak a polgári eljárásokat a kontradiktórius eljárás elve szerint kell lefolytatniuk. Minden egyes fél köteles bizonyítani a követeléseit és ellenköveteléseit alátámasztó tényeket, kivéve, ha azok bizonyítása nem szükséges.

1.2 Vannak-e olyan szabályok, amelyek bizonyos tények tekintetében mentesítenek a bizonyítási teher alól? Milyen esetekben? Lehetséges-e egy konkrét jogi vélelmet bizonyítással megdönteni?

A polgári perrendtartás 182. cikke szerint a tények következő típusai mentesek a bizonyítási teher alól:

- azok a tények, amelyeket a bíróság köztudomásúnak ismer el;
- más polgári vagy közigazgatási eljárásokban hozott jogerős ítéletekben megállapított tények, ha a felek ugyanazok a személyek, kivéve, ha a bíróság ítélete olyan személyek tekintetében is joghatásokkal jár, akik nem vesznek részt az eljárásban (hátrányos tények);
- a bűncselekménynek minősülő személyes cselekmények következményei, ha a következmények megállapítására büntetőeljárásban meghozott jogerős ítélettel kerül sor (hátrányos tények);
- a jog által vélelmezett tények, amelyeket az általános eljárásban nem támadtak meg;
- a felek által elismert tények.

A fél jogosult a másik fél követelését vagy ellenkövetelését alátámasztó tények elismerésére. A bíróság valószínűleg fogadhatja el a fél által elismert tény, ha véleménye szerint az elismerés összhangban áll az ügy körülményeivel, és azt a fél nem megtévesztés, erőszak vagy fenyegetés hatására ismeri el, illetve nem véletlenül vagy azért teszi, hogy leplezze az igazságot.

Megjegyzendő emellett, hogy e körülményeket az általános eljárásban bizonyítékok benyújtásával lehet megtámadni.

1.3 Milyen mértékben kell a bíróságnak meggyőződnie valamely tényről ahhoz, hogy ítéletét e tény fennállására alapozza?

Amennyiben a benyújtott bizonyítékok alapján a bíróság meg tudja állapítani, hogy nagyobb a valószínűsége annak, hogy egy tény valós, mint annak, hogy hamis, a bíróság valószínűleg ismeri el a tényt.

2 A bizonyításfelvétel

A polgári eljárásokban a bizonyíték olyan tényadat, amelynek segítségével a bíróság a törvényes eljárásban megállapítja a felek követeléseit és ellenköveteléseit megalapozó tények és más olyan tények fennállását vagy hiányát, amelyek relevánsak az ügyben a tisztességes és igazságos határozat meghozatala szempontjából. Ilyen adatokat a következő módokon lehet megállapítani: a felek vagy harmadik személyek (közvetlenül vagy képviselő útján tett) nyilatkozatai, tanúvallomások, írásbeli bizonyítékok, tárgyi bizonyítékok, vizsgálati jegyzőkönyvek, szakértői jelentések, jogszerűen beszerzett fényképek, kép- és hangfelvételek, valamint egyéb bizonyítékok.

A bíróság emellett felkérhet egy uniós tagállamot arra, hogy a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről szóló, 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendeletnek megfelelően szerezzen be bizonyítékot vagy közvetlenül vegyen fel bizonyítást a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a bíróságok közötti együttműködés fejlesztése, egyszerűsítése és felgyorsítása érdekében.

2.1 A bizonyításfelvétel minden esetben valamelyik fél kérelmére történik, vagy bizonyos esetekben a bíró maga is kezdeményezheti azt?

A polgári perrendtartás 179. cikke szerint a felek és az eljárásban részt vevő egyéb személyek mutathatnak be bizonyítékokat. Amennyiben a benyújtott bizonyítékok nem elégségesek, a bíróság felszólíthatja a feleket és az eljárásban részt vevő egyéb személyeket, hogy nyújtsanak be megerősítő bizonyítékokat, és azok bemutatására határidőt szabhat. A bíróság emellett hivatalból (*ex officio*) is jogosult bizonyítékok beszerzésére, de csak jogszabályban meghatározott esetekben.

A polgári perrendtartás szerint a bíróság családjogi és munkajogi ügyekben szerezhet be bizonyítékokat hivatalból, ha úgy véli, hogy ez elengedhetetlen az ügy igazságos eldöntéséhez (376. és 414. cikk).

Emellett a polgári perrendtartás 476. cikke kimondja, hogy a kiskorúak teljes cselekvőképességének megállapítására (a nagykorúság megszerzésére) vonatkozó ügyek tárgyalását előkészítő bíróság:

- felszólítja a kiskorú személy lakóhelye szerinti állami gyermekvédelmi intézményt, hogy nyújtsa be arra vonatkozó állásfoglalását, hogy a kiskorú készen áll arra, hogy függetlenül gyakorolja polgári jogait és teljesítse kötelezettségeit;

- bekéri az arra vonatkozó adatokat, hogy a kiskorú személyt korábban elítélték-e, illetve követett-e el közigazgatási vagy egyéb jogsértést;
- amennyiben a kiskorú személy testi, erkölcsi, lelki vagy mentális fejlettségi szintjének megállapítása érdekében szükséges, elrendeli az igazságügyi pszichológiai és/vagy pszichiátriai vizsgálatot, és bekéri a kiskorú személy egészségügyi dokumentumait vagy a vizsgálat lefolytatásához szükséges egyéb anyagokat;
- meghoz minden más, az ügy tárgyalásának előkészítéséhez szükséges intézkedést.

A polgári perrendtartás 582. cikke kimondja emellett, hogy a vagyonelem családi vagyonba történő átruházására, a családi vagyonra jelzáloghitel felvételére vagy annak egyéb jogokkal való megterhelésére vonatkozó jóváhagyás mérlegelése során a bíróság – az ügy körülményeinek figyelembevételével – jogosult a kérelmezőtől a család pénzügyi helyzetére (bevételek, megtakarítások, egyéb vagyon, kölcsöntőke), az átruházandó családi vagyonra, a gyermek jogait védő szervezettől származó, a gyermek szüleivel kapcsolatos adatokra, a jövőbeli ügyletek előzetes feltételeire és teljesítménybeli lehetőségeire, az ügylet nemteljesítése esetén a gyermek jogai védelmének lehetőségeire vonatkozó, valamint egyéb fajta bizonyítékokat követelni.

2.2 Ha a bíróság helyt ad a fél bizonyításfelvételre vonatkozó kérelmének, mik a következő lépések?

Annak érdekében, hogy (a polgári perrendtartás 199. és 206. cikke szerinti) bizonyításfelvételt elvégezze, a bíróságnak szüksége lehet arra, hogy egy jogi vagy természetes személy írásbeli vagy tárgyi bizonyítékokat mutasson be, amelyeket meghatározott határidőn belül közvetlenül a bírósághoz kell benyújtani. Amennyiben a természetes vagy jogi személy nem tudja a kért írásbeli vagy tárgyi bizonyítékot a meghatározott határidőn belül benyújtani, erről tájékoztatnia kell a bíróságot és meg kell jelölnie ennek okait. A bíróság tanúsítványt bocsáthat ki az írásbeli vagy tárgyi bizonyítékot kérő személy számára, amely feljogosítja őt a bizonyíték beszerzésére annak érdekében, hogy azt be tudja nyújtani a bíróságnak.

A bírósági tárgyalás előkészítése során a bíróságnak egyéb olyan eljárási tevékenységet is végez, amely szükséges az ügy bírósági tárgyalására történő megfelelő előkészítéséhez (bekéri azokat a bizonyítékokat, amelyeket az eljárásban részt vevő felek nem tudnak beszerezni, hivatalból beszerzi a bizonyítékokat, ha a bíróság erre a polgári perrendtartás szerint jogosult stb.).

2.3 Mely esetben utasíthatja el a bíróság a fél bizonyításfelvételre irányuló kérelmét?

A bíróság a következő esetekben utasíthatja el a bizonyítékot:

- ha az elfogadhatatlan;
- ha a bizonyíték nem az ügyben releváns tényeket erősít vagy cáfol meg (a polgári perrendtartás 180. cikke);
- ha a bizonyíték benyújtására hamarabb is sor kerülhetett volna, és annak késői bemutatása késlelteti az eljárást (a polgári perrendtartás 181. cikkének (2) bekezdése).

Annak érdekében, hogy azt a bíróság elfogadja, a keresetbe csatolni kell azokat az iratokat vagy egyéb bizonyítékokat, amelyekre a felperes alapozza a követelését, a bírósági illeték megfizetésére vonatkozó igazolást, valamint az olyan bizonyítékok felvételére irányuló indítványt, amelyeket a felperes nem tud benyújtani, megjelölve a benyújtás lehetetlenségének okait (a polgári perrendtartás 135. cikke).

Megjegyzendő, hogy a fellebbviteli bíróság nem fogadja el azokat az új bizonyítékokat, amelyeket az első fokon eljáró bíróságnál is be lehetett volna nyújtani, kivéve, ha az első fokon eljáró bíróság jogellenes módon utasította el a bizonyítékot, vagy ha a bizonyíték benyújtása később vált szükségessé (a polgári perrendtartás 314. cikke).

2.4 Milyen bizonyítási eszközök léteznek?

A polgári perrendtartás szerint a polgári eljárásokban a bizonyíték olyan tényadat, amelynek segítségével a bíróság a törvényes eljárásban megállapítja a felek követeléseit és ellenköveteléseit megalapozó körülmények és más olyan körülmények fennállását vagy hiányát, amelyek relevánsak az ügyben a tisztességes és igazságos határozat meghozatala szempontjából. Ezeket az adatokat a következő módokon lehet beszerezni: a felek vagy harmadik személyek (közvetlenül vagy képviselő útján tett) nyilatkozatai, tanúvallomások, írásbeli bizonyítékok, tárgyi bizonyítékok, vizsgálati jegyzőkönyvek és szakértői jelentések.

A jogszerűen beszerzett fényképek, hang- és képfelvételek szintén szolgálhatnak bizonyítékként.

2.5 Milyen módon vehető fel a tanúk vallomása, és különbözik-e ez a szakértő tanúk meghallgatásától? Melyek az írásbeli bizonyítékok és a szakértői jelentések/vélemények benyújtásának szabályai?

A polgári perrendtartás 192–217. cikke a következő szabályokat határozza meg a bizonyítékok tanúktól és szakértő tanúktól történő beszerzésére szolgáló módszerek tekintetében:

A tanú meghallgatására irányuló eljárás

A tanúkat behívják a tárgyalóterembe és egyenként meghallgatják őket. Azok a tanúk, akiknek meghallgatására nem került sor, nem maradhatnak a teremben a tárgyalás alatt. A meghallgatott tanúknak a tárgyalás végéig a teremben kell maradniuk. Amennyiben a meghallgatott tanú ezt kéri, a bíróság lehetővé teheti számára, hogy a termet az eljárásban részt vevő felek véleményének meghallgatását követően elhagyja.

A tanút a helyszínen is meg lehet hallgatni, ha a megidézett tanú betegsége, idős kora, fogyatékosága vagy a bíróság által elismert egyéb fontos ok miatt nem képes a bíróság előtt megjelenni, és a tanú meghallgatását kezdeményező, az eljárásban részt vevő személy nem tudja biztosítani a tanú bíróság előtti megjelenését.

A bíróságnak ellenőriznie kell a tanú személyazonosságát és tájékoztatnia kell a tanúk jogairól és kötelezettségeiről, valamint a hamis tanúzás, illetve egyéb kötelezettségei megszegésének vagy nem megfelelő teljesítésének következményeiről.

A meghallgatást megelőzően a tanúnak a Litván Köztársaság alkotmányára (*Lietuvos Respublikos Konstitucija*) tett kézzel a következő szövegű esküt kell tennie: „Én, (teljes név) meggyőződéssel és becsülettel megesküszöm, hogy a bizonyítékok elhallgatása, kiegészítése vagy megváltoztatása nélkül igazat fogok mondani.” Az esküt tett tanúnak alá kell írnia az eskü szövegét. Az aláírt esküt csatolni kell az ügyiratokhoz.

A tanú felekhez és harmadik személyekhez fűződő kapcsolatának, valamint az általa szolgáltatott bizonyíték értékelése szempontjából releváns egyéb körülmények (a tanú végzettsége, foglalkozása stb.) megállapítását követően a bíróság felszólítja a tanút, hogy mondjon el mindent, amit az ügyről tud, és tartózkodjon az olyan információ ismertetésétől, amelynek nem tudja megnevezni a forrását.

A vallomástételt követően a tanúnak kérdéseket lehet feltenni. A tanút elsőként az a személy kérdezheti ki, aki a megidézését indítványozta, illetve e személy képviselője. A tanút ezt követően az eljárás többi résztvevője kérdezheti ki. A bíróság által hivatalból megidézett tanút elsőként a felperes kérdezheti ki. A bírónak figyelmen kívül kell hagynia a befolyásoló kérdéseket, illetve azokat a kérdéseket, amelyek az ügyben nem relevánsak. A bírónak a tanú meghallgatása során bármikor tehet fel kérdéseket.

Amennyiben szükséges, a bíróság az eljárásban részt vevő személy indítványára vagy hivatalból ugyanazon a tárgyaláson újból meghallgathatja a tanút, felszólíthatja a tanút, hogy ugyanannak a bíróságnak egy másik tárgyalásán is jelenjen meg, illetve szembesítheti a tanúkat egymással.

Kivételes esetben, ha a tanú bíróságon való meghallgatása nem lehetséges vagy különösen nehéz, az ügyet tárgyaló bíróság jogosult az írásbeli vallomást is elfogadni, ha véleménye szerint – tekintettel a tanú személyére és azon körülmények fontosságára, amelyekről a tanú vallomást tesz – ez nem befolyásolja hátrányosan az ügy alapvető tényeinek megállapítását. A felek indítványára a tanút további bírósági meghallgatásra is meg lehet idézni, ha ez az ügy tényeinek részletesebb megállapítása érdekében szükséges. A vallomástételt megelőzően a tanúnak alá kell írnia a polgári perrendtartás 192. cikkének (4) bekezdése szerinti eskü szövegét, és a tanút figyelmeztetni kell – amit aláírásával vesz tudomásul –, hogy a hamis vallomás tétele bűncselekménynek minősül. Az írásbeli vallomást közjegyző jelenlétében kell megtenni, és azt a közjegyzőnek hitelesítenie kell.

A szakértők meghallgatása

A szakvéleményt a bírósági tárgyaláson fel kell olvasni. A szakvélemény felolvasása előtt a szakvéleményt készítő és bírósági tárgyaláson részt vevő szakértőnek (szakértőknek) a Litván Köztársaság alkotmányára tett kézzel a következő szövegű esküt kell tennie: „Én, (teljes név) esküszöm, hogy az ügyben a szakértő feladatait tisztességesen látom el, és a szakértelmemen alapuló pártatlan és indokolt szakvéleményt készítek”. Amennyiben a meghallgatásra a bírósági tárgyaláson kívül kerül sor, a szakértő által aláírt eskü a szakvélemény szerves részét képezi. A Litván Köztársaság törvényszéki szakértői jegyzékében (*Lietuvos Respublikos teismo eksperty sąrašas*) szereplő, a jegyzékbe való felvételükkor esküt tevő szakértőknek nem kell a bíróság előtt esküt tenniük, és feltételezni kell, hogy őket figyelmeztették a hamis vélemények és nyilatkozatok megtételének következményeire.

A bíróság jogosult felszólítani a szakértőt, hogy véleményét szóban magyarázza meg. A szakvélemény szóbeli magyarázatát fel kell venni a bírósági tárgyalás jegyzőkönyvébe.

A szakértőknek szakvéleményeik magyarázata vagy kiegészítése céljából kérdéseket lehet feltenni. A szakértő kirendelését indítványozó személy teheti fel először a kérdéseit. A szakértőt ezt követően az eljárás egyéb résztvevői kérdezhetik ki. Amennyiben a szakértő bíróság általi kijelölésére hivatalból került sor, a felperes teheti fel először kérdéseit a szakértőnek.

A bírónak a meghallgatás során bármikor feltehetnek kérdéseket a szakértőknek.

Szakvélemény készítésére kizárólag a bíróság kérésére kerül sor (és azt szakértői jelentés formájában, írásban kell benyújtani). A szakértői jelentésnek tartalmaznia kell az elvégzett vizsgálatok részletes leírását, a megállapításokból levont következtetéseket, valamint a bíróság által feltett kérdésekre adott indokolt válaszokat.

Amennyiben a bíróság szakértői jelentés nélküli szakvéleményt kér, a szakvélemény (az eljárás többi résztvevőjéhez hasonlóan) a szakértő által benyújtott vagy a bíróság által a polgári perrendtartásban meghatározott eljárásban kért írásbeli bizonyítéknak minősül.

A polgári perrendtartás 198. cikke az írásbeli bizonyítékok benyújtása tekintetében a következő szabályokat határozza meg:

Írásbeli bizonyítékot az eljárásban részt vevő személyek nyújthatnak be, illetve azt a bíróság a polgári perrendtartásban meghatározott eljárásban kérheti.

Az írásbeli bizonyítékot a polgári perrendtartásban meghatározott formában kell benyújtani: az eljárásban részt vevő olyan személy, aki az eljárási dokumentum tartalmát írásbeli bizonyítékkal támasztja alá, köteles csatolni annak bíróság, közjegyző (vagy más, közjegyzői feladatokat ellátására jogosult személy), az eljárásban részt vevő jogász vagy a dokumentumot kibocsátó (elfogadó) személy által hitelesített eredetijét vagy másolatát (digitális másolatát). A bíróság hivatalból vagy az eljárásban részt vevő személy kérelmére elrendelheti az eredeti dokumentum benyújtását. Az eljárásban részt vevő személy eredeti dokumentum benyújtására irányuló kérelmét a keresettel, viszontkeresettel, védekezéssel vagy az eljárásban részt vevő személyek egyéb eljárási dokumentumaival együtt kell benyújtani. Az eljárásban részt vevő személyek később is benyújthatják erre irányuló kérelmüket, ha a bíróság indokoltan ismeri el a benyújtás elmaradásának indokát, vagy ha a kérelemnek való helyt adás nem késlelteti az ügy eldöntését. Azokban az esetekben, amelyekben a dokumentumnak csak egy része kapcsolódik az eljárási dokumentumok tartalmához, csak a releváns részeket (részletek, kivonatok) kell benyújtani a bírósághoz.

Minden eljárási dokumentumot és azok mellékleteit litvánul kell benyújtani a bíróságnak a jogszabályban meghatározott kivételes esetek kivételével. Amennyiben az eljárásban részt vevő olyan személyek számára kell eljárási dokumentumot kézbesíteni, akik nem beszélnek litvánul, a dokumentum olyan nyelvű fordítását, amelyet e személyek értenek, szintén be kell nyújtani a bírósághoz. Amennyiben a benyújtandó dokumentumokat a polgári perrendtartás szerint idegen nyelvre kell fordítani, az eljárásban részt vevő személyeknek a meghatározott jogi eljárásban kell azok hiteles fordítását benyújtaniuk a bírósághoz.

Az ügyiratokban foglalt eredeti dokumentumok a benyújtó kérelmére visszaszolgáltathatók. Ez esetben a visszaszolgáltató dokumentumok polgári perrendtartásban meghatározott eljárásban hitelesített másolatát meg kell őrizni az ügyiratok között.

2.6 Van-e olyan bizonyítási mód, amely erősebb a többinél?

A polgári perrendtartás 197. cikke szerint az állami és önkormányzati hatóságok által kibocsátott, az állam által erre feljogosított személyek által a hatáskörükben a konkrét dokumentumokra vonatkozó alaki követelményeknek megfelelően jóváhagyott dokumentumok hivatalos írásbeli bizonyítéknak tekinthetők és nagyobb bizonyító erővel bírnak. A hivatalos írásbeli bizonyítékban szereplő tények teljes mértékben bizonyítottak tekintendők mindaddig, amíg ezt az eljárásban más bizonyítékkal – a tanúvallomás kivételével – meg nem cáfolják. A tanúvallomás kizárása nem vonatkozik azokra az esetekre, amelyekben ez ellentmond a jóhiszeműség, a tisztesség és az észszerűség alapelveinek. A hivatalos írásbeli bizonyítékok bizonyító erejével jogalkotási aktus egyéb dokumentumokat is felruházzhat.

2.7 Van-e kötelezően előírt bizonyítási mód egyes tények bizonyítására?

Azon körülményeket, amelyek tekintetében jogszabály konkrét bizonyítási eszközökkel való bizonyítást ír elő, nem lehet más bizonyítási eszközök segítségével bizonyítani (a polgári perrendtartás 177. cikkének (4) bekezdése).

2.8 Kötelezi-e a jog a tanúkat a vallomástételre?

A tanúként megidézett személynek meg kell jelenniük a bíróságon és az igazsághoz hű vallomást kell tenniük. A tanúként megidézett személy jog szerint felelős a tanút terhelő kötelezettségek teljesítésének elmulasztásáért (191. cikk), azaz pénzbírságot lehet kiszabni rá.

2.9 Milyen esetben tagadhatják meg a vallomástételt?

A tanú akkor tagadhatja meg a vallomástételt, ha az így szolgáltatott bizonyíték saját maga, családtagja vagy közeli hozzátartozója elleni bizonyítékot jelentene.

2.10 Alkalmazható-e szankció a tanúskodást megtagadó személlyel szemben, illetőleg a személy kényszeríthető-e a vallomástételre?

Amennyiben a tanú, a szakértők vagy a tolmácsok nem jelennek meg a tárgyaláson, a bíróság megkérdezi az eljárásban részt vevő személyeket, hogy az ügyet a tanúk, szakértők vagy tolmácsok távollétében is lehet-e tárgyalni, és dönt a tárgyalást folytatásáról vagy elhalasztásáról. Amennyiben a megidézett tanú, szakértő vagy tolmács megfelelő indok nélkül marad távol, rájuk ezer litván litasig terjedő pénzbírság szabható ki. A tanú emellett bírósági határozat alapján erőszakkal is a bíróság elé vezethető (a polgári perrendtartás 248. cikke).

2.11 Van-e olyan személy, akitől nem szerezhető be tanúvallomás?

A következő személyeket nem lehet tanúként meghallgatni:

- polgári és közigazgatási eljárásokban a képviselőket és büntetőeljárásban a védőügyvédet, olyan körülmények tekintetében, amelyeket képviselőként vagy védőügyvédként eljárva ismertek meg;
- azokat a személyeket, akik testi vagy mentális fogyatékoság miatt nem rendelkeznek az ügyben releváns körülmények megértéséhez vagy tisztességes bizonyíték szolgáltatásához szükséges képességekkel;
- a papokat, a gyónás során megismert körülmények tekintetében;
- az egészségügyi szakembereket a szakmai titoktartás alá tartozó körülmények tekintetében;
- a közvetítőket a békéltető eljárás során megismert körülmények tekintetében.

Jogszabály más személyeket is ide sorolhat.

2.12 Mi a bíró és a felek szerepe a tanú kihallgatásában? Milyen feltételekkel tehető tanúvallomás videokonferencia útján vagy egyéb technikai eszközök segítségével?

A tanú felekhez és harmadik személyekhez fűződő kapcsolatának, valamint az általa tett tanúvallomás értékelése szempontjából releváns egyéb körülmények (a tanú végzettsége, foglalkozása stb.) tisztázását követően a bíróság felszólítja a tanút, hogy mondjon el mindent, amit az ügyről tud, és tartózkodjon az olyan információ ismertetésétől, amelynek nem tudja megnevezni a forrását.

A tanúvallomás megtételét követően a tanúnak kérdéseket lehet feltenni. A tanút elsőként az a személy kérdezheti ki, aki a megidézését indítványozta, illetve e személy képviselője, majd ezt követően az eljárás többi résztvevője. A bíróság által hivatalból megidézett tanút elsőként a felperes kérdezheti ki. A bírónak figyelmen kívül kell hagynia a befolyásoló kérdéseket, illetve azokat a kérdéseket, amelyek az ügyben nem relevánsak. A bíró a tanú meghallgatása során bármikor tehet fel kérdéseket. Amennyiben szükséges, a bíróság az eljárásban részt vevő személy indítványára vagy hivatalból ugyanazon a tárgyaláson újból meghallgathatja a tanút, felszólíthatja a tanút, hogy ugyanannak a bíróságnak egy másik tárgyalásán is jelenjen meg, illetve szembesítheti a tanúkat egymással.

Kivételes esetben, ha a tanú bíróságon való meghallgatása nem lehetséges vagy különösen nehéz, az ügyet tárgyaló bíróság jogosult az írásbeli vallomást is elfogadni, ha véleménye szerint – tekintettel a tanú személyére és azon körülmények fontosságára, amelyekről a tanú vallomást tesz – ez nem befolyásolja hátrányosan az ügy alapvető tényeinek megállapítását. A felek indítványára a tanút további bírósági meghallgatásra is meg lehet idézni, ha ez az ügy tényeinek részletesebb megállapítása érdekében szükséges. A vallomástételt megelőzően a tanúnak alá kell írnia az eskü meghatározott szövegét, és a tanút figyelmeztetni kell – amit aláírásával vesz tudomásul –, hogy a hamis vallomás tétele bűncselekménynek minősül. Az írásbeli vallomást közjegyző jelenlétében kell megtenni, és azt a közjegyzőnek hitelesítenie kell.

Az eljárásban részt vevő személyek bírósági tárgyaláson való részvételét és a tanúk helyszíni meghallgatását információs és elektronikus kommunikációs technológiák (videokonferencia, telekonferencia stb.) segítségével is lehet biztosítani. Az ilyen technológiák igazságügyi miniszter által meghatározott eljárás szerinti alkalmazása során biztosítani kell, hogy az eljárásban részt vevő személyeket megbízhatóan azonosítani lehessen, illetve hogy az adatokat (a bizonyítékot) rögzítsék és objektívan nyújtsák be.

Emellett a polgári perrendtartás 803. cikke lehetővé teszi a Litván Köztársaság bíróságai számára, hogy felkérjék egy másik állam bíróságát, hogy a bizonyításvétel során alkalmazzon kommunikációs technológiát (videokonferenciát, telekonferenciát stb.).

3 A bizonyítékok értékelése

A bíróság az eljárásban a bizonyítékokat az eljárásban bemutatott tények átfogó és pártatlan vizsgálata, valamint a jogszabályoknak való megfelelés alapján saját mérlegelése szerint értékeli.

3.1 Ha az egyik fél nem jogszerűen szerezte be a bizonyítékokat, vonatkozik-e valamilyen korlátozás a bíróságra az ítélelhozattal kapcsolatban?

A tényszerű adatokat a következő módokon lehet megállapítani: a felek és harmadik személyek (közvetlenül vagy képviselő útján tett) nyilatkozatai, tanúvallomások, írásbeli bizonyítékok, tárgyi bizonyítékok, vizsgálati jegyzőkönyvek, szakvélemények, jogszerűen beszerzett fényképek, kép- és hangfelvételek, valamint egyéb bizonyítékok. Az állami vagy szakmai titkot tartalmazó tényszerű adatok általában nem szolgálhatnak bizonyítékként a polgári eljárásban, amíg azok minősítését törvényes eljárásban meg nem változtatják. A békéltető eljárásban megismert adatok nem szolgálhatnak bizonyítékként a polgári eljárásban a polgári jogvitákban való békéltetésről szóló törvényben meghatározott esetek kivételével.

Megjegyzendő emellett, hogy a polgári perrendtartás 185. cikke szerint a bíróság az eljárásban a bizonyítékokat az eljárásban bemutatott tények átfogó és pártatlan vizsgálata, valamint a jogszabályoknak való megfelelés alapján saját mérlegelése szerint értékeli. A polgári perrendtartásban meghatározott esetek kivételével semmilyen bizonyíték nem köti előre meghatározott módon a bíróságot.

3.2 Ha félként veszek részt az ügyben, bizonyítéknak számít-e a nyilatkozatom?

Igen (lásd a 2.4. pontot).

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 21/11/2018